

Βρυξέλλες, 7 Νοεμβρίου 2025
(OR. en)

14930/25

SPORT 43

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Δημοκρατία και διαφάνεια στον αθλητισμό – <i>Ανταλλαγή απόψεων</i>

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες καθοδηγητικό σημείωμα της Προεδρίας για το ανωτέρω θέμα ενόψει της ανταλλαγής απόψεων στο Συμβούλιο (Παιδεία, Νεολαία, Πολιτισμός και Αθλητισμός) της 28ης Νοεμβρίου 2025.

Δημοκρατία και διαφάνεια στον αθλητισμό

Καθοδηγητικό σημείωμα της Προεδρίας

Ο αθλητισμός αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ευρωπαϊκής κοινωνίας. Είναι κάτι παραπάνω από την άμιλλα, τα αποτελέσματα και τα μετάλλια: εμπνέει, ξεσηκώνει και ενώνει τους ανθρώπους πέρα από σύνορα, πολιτισμούς και γλώσσες. Προωθώντας τη χαρά, την ισοτιμία, την ένταξη και τον σεβασμό, ο αθλητισμός συμβάλλει στη διαμόρφωση ενεργών, υγιών και κοινωνικά ενεργών πολιτών. Επιδιώκοντας κοινούς στόχους κτίζει γέφυρες, δημιουργεί χώρους και παραμερίζει τις διαφορές. Στο γήπεδο και στους τοπικούς συλλόγους, ο αθλητισμός ενισχύει την κοινή ταυτότητα και τη συνοχή, καταδεικνύοντας ότι το ευ αγωνίζεσθαι και ο σεβασμός των κανόνων αποτελούν τα θεμέλια της δημοκρατικής ιδιότητας του πολίτη. Ως πραγματικό σχολείο δημοκρατίας, ο αθλητισμός καλλιεργεί την ακεραιότητα, την υπευθυνότητα και τη συμμετοχή, ενισχύοντας τον ίδιο τον κοινωνικό ιστό στον οποίο εδράζονται οι κοινωνίες μας.

Πάνω σε αυτό το θεμέλιο έχει οικοδομηθεί ένα ευρωπαϊκό αθλητικό μοντέλο. Εδράζεται στην πεποίθηση ότι ο αθλητισμός δεν πρέπει να είναι μόνο ψυχαγωγικός, αλλά και να υπερασπίζεται τις κοινές μας αξίες της δημοκρατίας, της διαφάνειας, της αλληλεγγύης και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι αρχές αυτές αποτελούν τους ακρογωνιαίους λίθους της εμπιστοσύνης και της νομιμότητας στον αθλητισμό. Χωρίς αυτές, ο αθλητισμός κινδυνεύει να χάσει τον ενοποιητικό του ρόλο ως εποικοδομητική δύναμη για το καλό στην κοινωνία. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η δανική Προεδρία της ΕΕ επέλεξε να φέρει τη δημοκρατία και τη διαφάνεια στον αθλητισμό στο επίκεντρο αυτής της πολιτικής συζήτησης.

Σημαντικό ορόσημο αποτέλεσε η κοινή δήλωση για τη διαφάνεια, τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα στο έργο των διεθνών αθλητικών ομοσπονδιών, πρωτεργάτες της οποίας ήταν η Δανία και οι σκανδιναβικές χώρες το 2021. Η δήλωση, η οποία υπεγράφη αρχικά από 23 ευρωπαϊκές χώρες και έχει πλέον προσυπογραφεί από 38 χώρες συνολικά, προάγει την ανοικτή και δημοκρατική λήψη αποφάσεων και εξυπηρετεί ως χρήσιμο σημείο αναφοράς στις εγχώριες και τις διεθνείς συζητήσεις των αθλητικών οργανώσεων, οι οποίες φέρουν σημαντική ευθύνη για την υλοποίηση και την τήρηση των βέλτιστων δημοκρατικών πρακτικών. Οι αξίες της δημοκρατίας και της διαφάνειας είναι πλέον άρρηκτα συνδεδεμένες με την πολιτική της ΕΕ για τον αθλητισμό, από τη Λευκή Βίβλο του 2007 για τον αθλητισμό και τη Συνθήκη της Λισαβόνας του 2009 έως τα προγράμματα εργασίας της ΕΕ για τον αθλητισμό και το πρόγραμμα Erasmus+, που στο σύνολό τους ενισχύουν τη χρηστή διακυβέρνηση και ενσωματώνουν τον κοινωνικό ρόλο του αθλητισμού στην ευρωπαϊκή συνεργασία.

Σε πείσμα της προόδου αυτής, εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρές προκλήσεις. Πολλές διεθνείς αθλητικές οργανώσεις εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν δημοκρατικά ελλείμματα, όπου αποφάσεις με εκτεταμένες επιπτώσεις λαμβάνονται χωρίς την πραγματική συμμετοχή οργανώσεων-μελών, αθλητών ή της κοινωνίας των πολιτών. Η διαφάνεια παραμένει επίσης ανεπαρκής, π.χ. όσον αφορά την ανάθεση δικαιωμάτων φιλοξενίας, όπου ασαφή κριτήρια και αδιαφανείς διαδικασίες ψηφοφορίας αυξάνουν τον κίνδυνο διαφθοράς και αθέμιτης επιρροής. Συγχρόνως, ο αθλητισμός εξακολουθεί να χρησιμοποιείται ως εργαλείο για το αποκαλούμενο «ξέπλυμα μέσω του αθλητισμού», όπου καθεστώτα εκμεταλλεύονται σημαντικές διοργανώσεις για να στυλβώσουν την εικόνα τους και να αποσπάσουν την προσοχή από αντιδημοκρατικές διαδικασίες και παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Εκτός αυτών, διαπιστώσαμε μια απειλή από ανεξάρτητα πρωταθλήματα (breakaway leagues) — εμπορικά εγχειρήματα που δεν ευθυγραμμίζονται πλήρως με τις αξίες που θα πρέπει να αποτελούν τη βάση ενός ευρωπαϊκού αθλητικού μοντέλου. Κλειστές διοργανώσεις αποκομμένες από τις δομές προβιβασμού και υποβιβασμού που υπονομεύουν την αλληλεγγύη μεταξύ μεγάλων και μικρών συλλόγων, διαρρηγνύουν τους ουσιαστικούς δεσμούς του μαζικού αθλητισμού και του πρωταθλητισμού και διαβρώνουν τον ανοικτό και ισότιμο χαρακτήρα των ευρωπαϊκών αθλητικών παραδόσεων. Επίσης, η μεταφορά ευρωπαϊκών διοργανώσεων σε μη ευρωπαϊκούς χώρους για εμπορικούς σκοπούς είναι δυνατόν να αποδυναμώσει τους πολιτιστικούς και κοινωνικούς δεσμούς μεταξύ συλλόγων, οπαδών και τοπικών κοινωνιών. Όταν ο αθλητισμός απομακρύνεται από το φυσικό του πλαίσιο, κινδυνεύει να αποξενώσει τους οπαδούς του και να χάσει τον ρόλο που έχει στη διατήρηση της τοπικής και της εθνικής ταυτότητας.

Εάν συνεχιστούν αυτές οι εξελίξεις, υπάρχει κίνδυνος ο αθλητισμός να χάσει τη λαϊκή του νομιμοποίηση. Η εμπιστοσύνη του κοινού εξαρτάται από την πεποίθηση ότι οι αγώνες διεξάγονται επί ίσοις όροις και ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται δίκαια και δημοκρατικά. Η υπεράσπιση ενός ευρωπαϊκού αθλητικού μοντέλου απαιτεί ενεργή προσπάθεια. Η ΕΕ, τα κράτη μέλη της και οι αθλητικές οργανώσεις πρέπει να επιβεβαιώσουν και πάλι την προσήλωσή τους στις αξίες ενός ευρωπαϊκού αθλητικού μοντέλου, να στηρίζουν τις ανοικτές διοργανώσεις και να διατηρήσουν την αλληλεγγύη μεταξύ του μαζικού αθλητισμού και του πρωταθλητισμού.

Η υπεράσπιση του μοντέλου σημαίνει προάσπιση της διαφάνειας και της ακεραιότητας και εξασφάλιση ότι τόσο η πρόσβαση στους αγώνες όσο και τα αθλητικά αποτελέσματα έχουν ως βάση την αξία — όχι την οικονομική αποκλειστικότητα ούτε κλειστά συστήματα. Η διαφάνεια, ενσωματωμένη στις δομές προβιβασμού και υποβιβασμού, είναι αυτή που κάνει να ξεχωρίζει εν πολλοίς τον ευρωπαϊκό αθλητισμό από τις διοργανώσεις με εμπορικό χαρακτήρα. Η αναγνώριση της αυτονομίας του αθλητισμού από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της δεν θα πρέπει να μας κάνει να εφησυχάζουμε· πρέπει να παραμείνουμε ενεργοί, σε διαρκή διάλογο και προσηλωμένοι στη συνεχή βελτίωση. Απαιτείται σθεναρή στάση κατά της μετακίνησης ευρωπαϊκών αγώνων εκτός Ευρώπης για εμπορικούς σκοπούς, επιβεβαιώνοντας εκ νέου ότι η πολιτιστική και κοινωνική αξία του αθλητισμού δεν θα πρέπει να υποβιβάζεται σε εμπορεύσιμο αντικείμενο.

Η ανάθεση των δικαιωμάτων φιλοξενίας σημαντικών διοργανώσεων είναι ένας άλλος τομέας στον οποίο πρέπει να ενισχυθεί η διαφάνεια και η νομιμότητα. Οι αποφάσεις θα πρέπει να βασίζονται σε σαφή, δημόσια κριτήρια και οι υποψήφιες χώρες θα πρέπει να αξιολογούνται ως προς τις επιδόσεις τους όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα πρότυπα διακυβέρνησης και την ελευθερία του Τύπου. Τα τελευταία χρόνια, πληροφορίες εκ των έσω και ανεξάρτητες έρευνες αποκάλυψαν με ποιον τρόπο μπορεί η ανάθεση διοργανώσεων να επηρεαστεί από την αδιαφανή λήψη αποφάσεων, την έλλειψη εποπτείας και τη χειραγώγηση των δημόσιων αφηγημάτων — συμπεριλαμβανομένης της επιτήρησης δημοσιογράφων και του ελέγχου των πληροφοριών με στόχο την καταστολή της κριτικής. Οι εμπειρίες αυτές αναδεικνύουν τους κινδύνους από την αποδυνάμωση της διαφάνειας και της λογοδοσίας και καταδεικνύουν την επείγουσα ανάγκη να διασφαλιστεί ότι ο ανοικτός χαρακτήρας, η ελευθερία της έκφρασης και ο ανεξάρτητος έλεγχος καθίστανται αδιαπραγμάτευτες προϋποθέσεις για την ανάθεση και την παρακολούθηση των διεθνών αθλητικών εκδηλώσεων.

Αυτό σημαίνει ότι, αφού ληφθούν αποφάσεις σχετικά με τα δικαιώματα φιλοξενίας, είναι απαραίτητη η πλήρης δημοσιοποίηση των πληροφοριών και η διαφάνεια των επακόλουθων διαδικασιών, παράλληλα με ανεξάρτητη εποπτεία και σαφείς απαιτήσεις για τη μακροπρόθεσμη κοινωνική και περιβαλλοντική κληρονομιά της εκδήλωσης.

Ωστόσο, για την ενίσχυση της δημοκρατίας και της διαφάνειας στον αθλητισμό, τα δικαιώματα φιλοξενίας είναι μόνο η αρχή. Πρόκειται για την καθημερινή διακυβέρνηση των ομοσπονδιών, των συλλόγων και των ενώσεων και τους τρόπους διαχείρισης των χρηματοοικονομικών ροών, προστασίας και στήριξης των αθλητών και αμοιβαίας πληροφόρησης. Σημαίνει επίσης στήριξη όσων προάγουν την ακεραιότητα του αθλητισμού — δημοσιογράφων, πληροφοριοδοτών και ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων— των οποίων η έρευνα και το θάρρος είναι απαραίτητα για τη λογοδοσία. Η διασφάλιση της δράσης των φορέων αυτών με ελευθερία και ασφάλεια αποτελεί κεντρικό στοιχείο της δημοκρατικής διακυβέρνησης στον αθλητισμό.

Καμία χώρα ή οργανισμός δεν μπορούν μόνοι τους να επιτύχουν αυτές τις αλλαγές. Η πρόοδος απαιτεί στιβαρές συμμαχίες ομοφρόνων κρατών, στήριξη των διεθνών αθλητικών ομοσπονδιών στη μεταρρύθμιση των πρακτικών διακυβέρνησής τους και ανάπτυξη πρακτικών εργαλείων και προτύπων για τον ανοικτό χαρακτήρα και τη λογοδοσία. Η προώθηση της παιδείας και του αλφαριθμητισμού στα μέσα επικοινωνίας εντός του αθλητικού οικοσυστήματος είναι εξίσου σημαντική για την ενίσχυση της κριτικής και ανεξάρτητης δημοσιογραφίας και για τη συμβολή στην αντιμετώπιση της χειραγώγησης και του ελέγχου των αφηγημάτων.

Μέσω συλλογικής προσπάθειας, η ΕΕ, τα κράτη μέλη της και οι αθλητικές οργανώσεις μπορούν να συμβάλουν ώστε η διαφάνεια και η δημοκρατία να καταστούν ο κανόνας και όχι η εξαίρεση στον διεθνή αθλητισμό. Ο αθλητισμός μάς ενώνει, αλλά και μας χρειάζεται. Απαιτείται μια ισχυρή, δημοκρατική και κοινή ευρωπαϊκή φωνή για την προάσπιση της ακεραιότητας του αθλητισμού και τη διατήρηση του ρόλου του ως ενοποιητικής δύναμης στην κοινωνία.

Βάσει των προηγούμενων καλούνται όλα τα κράτη μέλη να εξετάσουν τα ακόλουθα ερωτήματα:

1. Πώς μπορούν η ΕΕ και τα κράτη μέλη της να στηρίξουν αποτελεσματικότερα και συγκεκριμένα τις διεθνείς αθλητικές ομοσπονδίες στην ενίσχυση της δημοκρατίας, της διαφάνειας και της ακεραιότητας των δομών διακυβέρνησης — για παράδειγμα μέσω κοινών ευρωπαϊκών αρχών χρηστής διακυβέρνησης που συνεπιφέρουν σαφή πρότυπα και προσδοκίες;
2. Πώς μπορούν η ΕΕ και τα κράτη μέλη της να υπερασπιστούν και να προαγάγουν αποτελεσματικότερα ένα ευρωπαϊκό αθλητικό μοντέλο — που να συμπεριλαμβάνει τις αξίες των ανοικτών διοργανώσεων, την αλληλεγγύη μεταξύ όλων των επιπέδων αθλητισμού και την κοινωνική ευθύνη— αντιμετωπίζοντας παράλληλα τα ανεξάρτητα πρωταθλήματα και τις μετακινήσεις ευρωπαϊκών διοργανώσεων;

Παρακαλείστε να μην υπερβείτε τον χρόνο αγόρευσης των τριών λεπτών.